

Høring: Klimahensyn i planloven

Line Marie Pedersen
Partner

Christine Rahbek Lindhard
Attorney

I april 2022 præsenterede regeringen det klima- og sikkerhedspolitiske udspil "Danmark kan mere II – Uafhængighed af russisk gas. Danmark skal være grønnere og sikrere". Herefter har regeringen den 15. juni 2022 indgået en politisk aftale med Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti om opfølgning på evaluering af planloven mv. Som følge heraf blev der den 5. juli 2022 sendt et udkast til lovforslag om klimahensyn og vedvarende energi i planlægningen, effektivisering af klagesagsbehandling m.v. i høring.

Klima i planlovens formålsbestemmelse

Planloven henviser i dag til, at kommunerne kan begrunde planlægningsmæssige forhold på baggrund af miljøet, ligesom klimatilpasning også er inkorporeret i flere steder i loven.

Miljømæssige hensyn omfatter bl.a. dels forureningsforebyggelse og -begrænsning dels ressourcespild. Klimatilpasning omfatter kommunernes mulighed for at tilpasse lokalområdet til klimaforandringer, men omfatter ifølge forarbejderne ikke forebyggende foranstaltninger mod klimaforandringer. Helt konkret har kommunerne mulighed for at tilpasse områder til større mængder regnvand, oversvømmelser, mere blæst eller hedeølger og tørke.

I dag har planloven dog ikke til formål at varetage klimahensyn. Dette søges ændret ved udkastet til lovforslag.

Det foreslås i udkastet til lovforslag, at "klima" skal indgå i planlovens § 1, stk. 1, (planlovens formålsbestemmelse), således at planloven også varetager klimahensyn. Ifølge udkastet til lovforslag vil ændringen give mulighed for – ved planlægning og administration efter planloven – at varetage ønsket om at forebygge udledning af drivhusgasser. Som følge af dette forslag ønskes ordlyden i planlovens § 1, stk. 2, nr. 5, også ændret, således at det fremgår af denne bestemmelse, at planloven søger at forebygge udledning af drivhusgasser.

Det er dog værd at bemærke, at ændringen i planlovens formålsbestemmelse ikke medfører de store konkrete værktøjer til at beskytte klimaet. For eksempel er der ikke lagt op til ændringer i planlovens § 15, som omhandler lokalplaners formål (hvor klimatilpasning og miljø allerede er nævnt), og hvad der kan fastsættes bestemmelser om i en lokalplan (det såkaldte lokalplankatalog).

Der er dog allerede flere af grebene i lokalplankataloget, der kan understøtte klimahensyn, for eksempel muligheden for at regulere hvor der bebygges, anvendelsen af et område (fx til tekniske anlæg), krav om beplantning mv.

I og med at det ønskes muliggjort, at kommunerne kan medtage klimahensyn i deres planlægning, bliver det spændende at følge praksis ved Planklagenævnet omkring rammerne for, at kommunerne kan bruge de såkaldte § 14-forbud (forbud om ny bebyggelse eller ny anvendelse, som kan forhindres ved at vedtage en ny lokalplan) til at fremme klimahensyn og den grønne omstilling.

Vedvarende energianlæg i herregårds- og godslandskaber

Den væsentligste konkrete ændring omkring klimahensyn, der foreslås med høringsudkastet, er en ny mulighed for at planlægge opstilling af vindmøller og solceller i såkaldte herregårds- og godslandskaber.

Kommunalbestyrelsen udpeger i kommuneplanen de landskaber, som kommunen vurderer, er bevaringsværdige. Landskabsudpegningerne omfatter bl.a. herregårds- og godslandskaber. I kommuneplanen er landskabsudpegningerne oftest ledsaget af retningslinjer om, at landskabet skal bevares mere eller mindre uberørt.

For at muliggøre realiseringen af et grønnere Danmark, foreslås planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 16, ændret, således at det bliver muligt at planlægge opstilling af vindmøller og solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårds- eller godslandskaber. Hvad der nærmere forstås ved herregårds- og godslandskaber er nærmere uddybet i bemærkningerne. Hvis der er tale om et herregårds- eller godslandskab af en særlig kvalitet, kan Indenrigs- og boligministeriet dog gøre indsigelse.

Det er vigtigt at understrege, at kommunerne ikke er forpligtede til at planlægge opstilling af vindmøller og solceller i herregårds- og godslandskaber.

Klima som national interesse

Som det er nu, er klimahensyn ikke en del af de nationale interesser, der har skulle varetages ved kommunernes planlægning. Med udkastet til lovforslag foreslås planlovens § 29, stk. 1, ændret, således at klimahensyn indgår som national interesse ved kommuneplanlægningen.

Herved skal Indenrigs- og boligministeren fremsætte indsigelse efter § 29, stk. 1, over for forslag til kommuneplan og ændringer af en kommuneplan, hvis forslaget ikke er i overensstemmelse med de nationale interesser vedrørende klimahensyn.

Effektivisering af klagesagsbehandling m.v.

For at forenkle og smidiggøre klagesagsprocessen har Erhvervsministeriet fremsat en række forslag til ændringer og præciseringer i udkastet til lovforslag. Forslagene har til formål at sikre, at den grønne omstilling ikke bremses unødigt af klagebehandlingen.

- Det foreslås, at fuldtidsansatte medarbejdere i Nævnenes Hus skal have mulighed for at repræsentere Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet i retssager.
- Det foreslås, at kravet om et fuldtalligt nævn i Planklagenævnet ophæves.
- Det foreslås, at der indføres krav om, at et fraværende medlem ikke må kunne have haft den afgørende stemme.
- Det foreslås præciseret, at Planklagenævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.
- Det foreslås præciseret, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentlige forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter. Dette er en lovfæstelse af gældende praksis.

Sagsbehandlingstiden ved klagenævnene forsinkes i dag mange projekter, så fokus på effektivisering er positivt.

Høringsfrist og ikrafttræden

Udkastet til lovforslag er sendt i høring med høringsfrist den 18. august 2022. Det forventes, at loven træder i kraft den 1. januar 2023.